

i sin Omtale af disse Forhold ogsaa lod falde Ord om det heldige i, at Venstre i det hele taget her i Landet kunde arbejde sammen, lød der en Latter fra de ærede Medlemmer, som sidde her længst til højre for mig, ledsaget af en haanlig Bemærkning: „Nu frier han“. De ærede Medlemmer, som den Gang lo, skulle faa Lejlighed til at le en Gang til, hvis de ønskede det, for det kunde jo hænde, at de ogsaa ville finde mig gaaende paa Frierfodder. I alt Fald giver den Latter, som jeg den Gang hørte, og den Bemærkning, som den Gang faldt, mig Anledning til at anstille de politiske Betragtninger, som jeg nu vil tillade mig at fremsætte.

Til Trods for, at Ordet Parlamentarisme er blevet noget forslidt under den Forhandling, som har fundet Sted efter de senere Ministerskifter, skal jeg knytte nogle Bemærkninger til dette Ord, men vel vidende, at jeg ikke tør indlade mig paa at definere Ordet. Naar det kan løbe rundt i en saa klar Hjerne som den, der ellers plejer at findes hos det ærede Medlem, der er Højres Ordfører, skal jeg opgive at finde en Definition. Men der er en Grundfordring, som man altid tænker paa, naar man taler om Parlamentarisme, og det er, at Regeringen skal gaa i den Retning, som er udtrykt gennem Flertallet i det folkevalgte Kammer. At skabe et Flertal, som er i Stand til at føre en forsvarelig Regering, maa altid blive Vælgernes Sag, naar de overhovedet ere sig tilstrækkelig bevidste. Da vi fik det første Venstreministerium i 1901, var den parlamentariske Fordring fyldestgjort. Det daværende Ministerium sad paa et meget stort Flertal i Folketinget. Det samme var Tilfældet, om end i ringere Grad, med Ministeriet af 1905; ogsaa det sad paa et Flertal i Folketinget, endda et betydeligt Flertal. Og atter det samme var Tilfældet med det Ministerium, der blev dannet i Efteraaret 1908; der stod ogsaa et Flertal bag det Ministerium. Derimod kan det ikke siges om de to sidste Ministerier. Det kan ikke siges om Ministeriet Holstein. Det blev udtrykkelig slaaet fast under Forhandlingerne her i Salen i Begyndelsen af indeværende Samling gennem de Udtalelser, der faldt fra den daværende Konseilspræsident. Han fremhævede udtrykkelig, at Ministeriet kun var dannet paa Tilslutning af de 3 Venstregrupper. Heller ikke det sidste Ministerium, om hvilket ingen har bestridt, at det sidder paa et Mindretal her i Salen — end ikke Ministeriets Chef har bestridt det —

er dannet paa et Flertal. Nu vil jeg ikke dermed sige, at disse Ministerier ikke have haft nogen parlamentarisk Berettigelse. Nej, naar Vælgerne sammensatte Folketinget saaledes, at der ikke kan dannes et fast Flertal, maa Regeringen dannes paa anden Maade, nemlig paa den Maade, at den søger at faa et fast Flertal at hvile paa.

Men dette Forhold, at have en Regering siddende paa et Mindretal i Folketinget, er i Virkeligheden ikke heldigt, derom ere vi sikkert alle enige. Jeg synes, at de Forhold, som vare til Stede, da det forrige Ministerium blev kastet, pege tilstrækkelig tydeligt derpaa. Jeg synes ogsaa, at de Forhold, der have eksisteret, siden det sidste Ministerium blev dannet, ogsaa det, som vi nylig oplevede et Udslag af, maa mane til — om jeg maa bruge det Udtryk —, at der dannes sig et stærkere Flertal som Grundlag for dette eller kommende Ministerier. Det var denne Betragtning, det ærede Medlem fra Ribe (Brorson) var inde paa. Jeg skal ikke fortsætte, hvor han slap, men jeg skal se lidt paa de Veje, der kan tænkes at man kan gaa frem ad for at danne et saadant Flertal, et virkeligt parlamentarisk Flertal.

Der er to Veje til et Flertal, som i hvert Fald under de nuværende politiske Forhold straks frembyde sig. Den ene er den, som det nuværende Ministerium benytter: en Sammenslutning af Socialdemokrater og Venstremænd. Lad mig bruge deres egen Betegnelse: radikale Venstremænd, altsaa et socialistisk-radikalt Ministerium. Ministeriet har ikke Flertal i Øjeblikket, men det venter jo — det er tydeligt nok — at blive Flertal efter et kommende Valg. Selvfølgelig, bliver der et saadant Flertal, have de en parlamentarisk Berettigelse til at regere, og saa maa de Partier, der danne dette Flertal, indbyrdes komme overens om, hvorledes de ville fremme de Sager, de ville have frem, hvorledes de ville føre Fremtidens Politik. Men der er ogsaa en anden Vej, og det var den, det ærede Medlem fra Ribe pegede paa. Det er den, at der dannes sig et tilstrækkelig stærkt Venstre til at føre Regeringen videre, et Parti uafhængigt af Socialdemokraterne og uafhængigt af Højre. Jeg kan ikke se rettere efter min Opfattelse af de politiske Forhold her i Landet, end at den sidste Vej maa være langt den bedste for alle, der i Virkeligheden kalde sig Venstremænd. Jeg nægter ikke, at en Regering, der hviler paa et Flertal som det, jeg først nævnte: et socialistisk-radikalt Flertal her